

Svátek sv. Jana - svátek budoucnosti

Prokofjev Sergej O.

Pozorujeme esoterické základy ročního koloběhu, dospěli jsme nyní k poslednímu velkému svátku v roce, k svátku sv. Jana. V přítomné vývojové epoše lidstva můžeme ale říci o tomto svátku jen málo; vždyť přece poukazuje v nejhlubším základě na dalekou budoucnost lidstva, kdy jej bude možno slavit vědomě.

Den Janův, který v ročním koloběhu následuje bezprostředně po letním slunovratu, odpovídá v životním cyklu Země jejímu úplnému výdechu. Přitom je vnitřní bytost Země v hlubokém stavu spánku - krása a mnohotvárnost jejího rostlinného šatu je pro to vnějším výrazem -, a její duše je mimo její fyzické planetární tělo. Pozvedá se až do světových dálek, až ke sféře stálic a prodlévá tam v kruhu vyšších hierarchií, ponořena do blažených snů, do snů, na které si později, v zimě, bude vzpomínat, zcela zvláště pak během třinácti Svatých nocí. Jsme-li, prožívající, oddáni některého horkého letního poledne přírodě nás obklopující, můžeme tuto náladu blaženosti v tušení vycítit. Pro duši Země samu, která potom v dálkách kosmu prožívá nejhlubší tajemství bytí, zůstává tento stav, jak řečeno, snivým. Duše Země nemůže, když prodlévá ve vyšších sférách, procitnout k vědomému prožívání této „blaženosti v Bohu“, k blaženosti v klínu vyšších hierarchií, do něhož je přijata.

Totéž ale platí také pro člověka. Také člověk nemůže v této roční době následovat vědomě duši Země do světových dálek. Může se s ní spojit jen nevědomě při svých nočních „putováních“; jeho přítomnému bdělému vědomí to je nepřístupné. A uplyne ještě hodně času, než člověk dosáhne cestou přirozeného vývoje možnosti následovat duši Země plně vědomě do hvězdných dálek. Až do té doby se musí spokojit s tím, že může o Vánocích naslouchat tomu, jak Země vzpomíná na své letní prodlévání v makrokosmu.

Existuje však již dnes cesta, která dovoluje člověku současnosti následovat duši Země do dálek kosmu při zachování plného denního vědomí a tam jaksi zřít jejíma očima tajemství hvězdného světa, která nelze popsat slovy. Základy pro tuto cestu byly položeny již mnohem dříve, ačkoliv tato cesta je pro celé lidstvo přístupná teprve počínaje naší dobou: Nastalo to mystériem Golgoty, když se Kristova bytost stala novým duchem Země. Tak opouští výdechem Země nejen její duše, nýbrž i její duch své fyzické tělo a spojuje se se světem Slunce a hvězd. A můžeme říci: V době svatojánské neopouští jen duše Země, nýbrž také nový duch Země, Kristus, jistým způsobem své planetární tělo a prodlévá mimo, v kosmu, sjednocuje se tam ve sluneční a hvězdné sféře s říší, s níž je od věčnosti svým původem spřízněn /angestammt/.

O tomto sjednocení ducha Země s kosmem za svatojánské doby říká Rudolf Steiner: „Celé duševno Země je vylito ven do kosmického prostoru, celé duševno Země je oddáno kosmickému prostoru. Duševno Země se proniká silou Slunce, silou hvězd. Kristus, který je s tímto duševnem Země spojen, sjednocuje také svou sílu se silou hvězd a silou Slunce, které tu mocně proudí v duševnu Země, jež je oddáno kosmické všeobšáhlosti. To je svátek Janův, to je doba svatojánská. Země plně vydechla. Země neukazuje ve své vnější fyziognomii, s níž vyhlíží k vesmíru, svou vlastní sílu, jak ji v sobě ukazovala při zimním slunovratu. Země ukazuje na povrchu zpět vyzařující sílu hvězd, Slunce, všeho toho, co je kosmicky mimo ni.“

A když člověk vstupuje na moderní cestu křesťansko-rosikrucian-ského zasnění, která ho vede k vědomému spojení s Kristovou bytostí, může mu toto spojení v době svatojánské otevřít možnost, aby vystoupil s duší Země do makrokosmu, cítě se s ní jaksi v srdci božsko-duchovního světa a přesto si uchovává bdělé vědomí já, aby zřel božská tajemství. Neboť tento výstup společně s duší Země *nečiní* člověk *samoten*, nýbrž s Kristovou bytostí, která - jako jediná ze všech božských bytostí kosmu - může nést a udržovat individuální vědomí já člověka na *všech* úrovních světového bytí.³⁾ Jako následek toho se před zasněním odhaluje nejhlubší tajemství Krista jako ducha a vedoucího celé Země.

A jelikož je takové prožívání makrokosmu, - Slunce, planet a celého světa stálic, *spojeno se silami duše Země* - nekonečně větší než námi již pozorované „spojení s makrokosmem“, jež vychází jen z individuálních sil člověka, odpovídá onomu nejvyššímu stupni křesťansko-rosikrucian-ského zasnění, které Rudolf Steiner nazývá „blažeností v Bohu“ a o němž píše v „Tajné vědě v obryse“: „Po tomto vývojovém stupni nastává pak něco, co se může duchovědně označit jako blaženost v Bohu. Není ani možno, ani zapotřebí popisovat tento stupeň vývoje blíže. Neboť žádná lidská slova nemají sílu líčit to, co člověk tímto prožitkem zakouší /erfährt/. A právem smí být řečeno: Představu tohoto stavu, který je

tu míněn, si můžeme učinit jen tím myšlením, které již nepotřebuje používat lidského mozku jako nástroje.“

V tomto smyslu můžeme říci: Letní svátek Jana je dle své esoterické podstaty poukazem na velmi dalekou budoucnost vývoje lidstva, na onu budoucnost, kterou dnes může v sobě uskutečnit jen ten, kdo dosáhl sedmého a posledního stupně křesťansko-rosikuciánské cesty zasvěcení.

Tak se stává Janův svátek, je-li správně chápán a slaven, předzvěstí toho stavu Země, kdy bude jednou nově spojena se Sluncem samým a skrze ně s celým hvězdným světem. Můžeme tedy označit budoucí svátek Jana jako pravý svátek *'Leměa Slunce*.